BOSNA I HERCEGOVINA
AGENCIJA ZA STATISTIKU
BOSNE I HERCEGOVINE

BHAS

BOSNIA AND HERZEGOVINA
AGENCY FOR STATISTICS OF
BOSNIA AND HERZEGOVINA

PRIOPĆENJE
SAOPŠTENJE
FIRST RELEASE

Molimo korisnike da prilikom upotrebe/uporabe podataka obavezno/obvezno navedu izvor
User are kindly requested to mention data source

GODINA / YEAR III **SARAJEVO, 23.02.2008.** **BROJ / NUMBER: 1**

INDEKS POTROŠAČKIH CIJENA U BOSNI I HERCEGOVINI U JANUARU 2009. GODINE
CONSUMER PRICE INDEX IN BOSNIA AND HERZEGOVINA JANUARY 2009

U januaru 2009. godine mjesečna deflacija 0,1%

Cijene proizvoda i usluga, koji se koriste za ličnu potrošnju u Bosni i Hercegovini mjerene indeksom potrošačkih cijena, u januaru 2009. godine u odnosu na decembar 2008. godine niže su u prosjeku za 0,1%.

Niže cijene u odjeljcima prevoza, odjeće i obuće, te zdravstva

U januaru 2009. godine u odnosu na decembar 2008. godine došlo je do sniženja cijena u odjelljcima Prevoza 4,0%, Odjeće i obuće 0,3% i Zdravstva 0,1%.

U odjeljku Prevoza pad cijena je uzrokovan sniženjima cijena putničkih automobila, opreme i dijelova za putnička vozila, održavanja i opravke putničkih vozila, goriva i maziva, te usluga prevoza. U odjeljku Odjeće i obuće snižene su cijene sezonske odjeće i obuće, a u odjeljku Zdravstva cijene pojedinih vrsta lijekova i medicinskih proizvoda i pomagala.

Više cijene hrane i bezalkoholnih pića, restorana i hotela, ostalih dobara i usluga, alkoholnih pića i duhana

Posmatrano po odjeljcima prema namjeni potrošnje (COICOP), u januaru 2009. godine u odnosu na decembar 2008. godine porasle su cijene Hrane i bezalkoholnih pića 0,9%, Restorana i hotela 0,7%, Ostalih dobara i usluga 0,4%, Alkoholnih pića i duhana 0,2%, Stanovanja, električne energije, plina i drugih energenata 0,1%, te Namještaja, kućanskih uređaja i redovnog održavanja kuće 0,1%.

In January 2009 monthly deflation 0,1%

In January 2009 compared to December 2008, the prices of products and services measured by Consumer Price Index are less by 0,1%.

Lower prices in the divisions of transport, clothing and footwear and health

In January 2009 related to December 2008, the price index is less by 4,0% in Transport division, by 0,3% in Clothing and footwear division and by 0,1% in Health division.

The price indexes of motor vehicles, operation of personal transport equipment, maintenance and repair of personal transport equipment and prices of fuels and lubricants for personal transport equipment and transport services are lower in Transport division. In Clothing and footwear division are registered lower prices of seasonal clothing and footwear. The index of Pharmaceutical products and Out-patient services is lower in Health division.

Higher prices for food and non-alcoholic beverages, hotels and restaurants and miscellaneous goods and services

Viewed by divisions COICOP classification, in January 2009 compared to December 2008, the price index rose by 0,9% in Food and non-alcoholic beverages division, by 0,7% in Restaurants and hotels division, by 0,4% in Miscellaneous goods and services division, by 0,2% in Alcoholic beverages and tobacco division, by 0,1% in Housing, water, electricity, gas and other fuels division Health division and by 0,1% in Furnishings, household equipment and routine maintenance of the house division.

U odjeljku Hrane i bezalkoholnih pića evidentiran je porast cijena pekarskih proizvoda, mlijeka i mliječnih proizvoda, pojedinih vrsta masti i ulja, mesa i mesnih proizvoda, ribe, te pojedinih vrsta voća i povrća. U odjeljku Restorana i hotela porasle su cijene usluga ishrane i usluga prenočišta i smještaja. U odjeljku Ostala dobra i usluge porasle su cijene usluga i sredstava za ličnu njegu, te cijena nakita i satova.

The prices of bakery products, milk and products based on milk, some sorts of oils and fats, meat and meat products, fish and some sorts of fruit and vegetables rose in Food and non-alcoholic beverages division. Catering services and accommodation services rose in Restaurants and hotels division. The prices of personal care, prices of other appliances, articles and products for personal care and prices of jewellery, clocks and watches rose in Miscellaneous goods and services division.

Ostali odjeljci bez promjena cijena

Other divisions without changes of prices

Posmatrano po odjeljcima prema namjeni potrošnje (COICOP), u januaru 2009. godine u odnosu na decembar 2008. godine u ostalim odjeljcima, u prosjeku, nisu zabilježene promjene cijena.

Viewed by divisions COICOP classification, in January 2009 compared to December 2008, the price indexes in other divisions remain the same.

Godišnja inflacija u januaru 2009. godine 2,3%

In January 2009 annual inflation 2,3%

Cijene u januaru 2009. godine u odnosu na januaru 2008. godine u prosjeku su više za 2,3%, dok je dvanaestomjesečni rast cijena u prosjeku bio 7,1%.

The consumer price index in January 2009 compared to January 2008 rose by 2,3% and twelve month growth of prices was 7,1%.

Lista proizvoda i usluga kod kojih je na godišnjem nivou došlo do najvećih povećanja cijena malo je drugačija od one na mjesečnom nivou. Najveća povećanja cijena bila su u odjeljcima Restorani i hoteli 7,4%, Stanovanje, voda, električna energija, plin i drugi energenti 6,2%, Rekreacija i kultura 4,9%, Hrana i bezalkoholna pića 4,7%, Ostala dobra i usluge 3,7%, Namještaja, kućanskih uređaja i redovnog održavanja kuće 2,6%, Komunikacije 2,1% itd.

The list of products and services, in which the prices had largest growth on annual level, is a little different from those on a monthly basis. The largest price increases were in Restaurants and hotels division 7,4%, Housing, water, electricity, gas and other fuels division 6,2%, Recreation and culture division 4,9%, Food and non-alcoholic beverages division 4,7%, Miscellaneous goods and services division 2,6%, Communication division 2,1% etc.

Indeks potrošačkih cijena sa privremenim umanjenjima cijena

Consumer Price Index with temporary reduction of prices

Mjereno pomoću indeksa potrošačkih cijena sa privremenim umanjenjima cijena u Bosni i Hercegovini u januaru 2009. godine u odnosu na decembar 2008. godine evidentirano je smanjenje cijena od 0,2%.

Measured by consumer price index with temporary reduction of prices, consumer prices in Bosnia and Herzegovina in January 2009 compared to December 2008 are lower for 0,2%.

Prema mjerenjima Eurostata (Statističkog ureda Evropske unije) očekuje se da će godišnja inflacija mjerena harmoniziranim indeksom potrošačkih cijena u januaru 2009. godine u području eura (13 evropskih zemalja Evropske monetarne unije) biti 1,1%.

Euro area annual inflation is expected to be 1,1% in January 2009 according to a flash estimate issued by Eurostat, the Statistical Office of the European Communities.

Indeks potrošačkih cijena prema klasifikaciji COICOP u januaru 2009. godine
The Consumer Price Index according COICOP classification in January 2009

COICOP	Odjeljak	Struktura *Structure* (%)	I 2009 / XII 2008	I 2009 / I 2008	II 2008 - I 2009 / II 2007 - I 2008	I 2009 / Ø 2005	*Division*	*COICOP*
00	CPI - ukupno	100.0	99.9	102.3	107.1	116.0	*CPI - Total*	*00*
01	Hrana i bezalkoholna pića	31.2	100.9	104.7	111.5	126.5	*Food and non-alcoholic beverages*	*01*
02	Alkoholna pića i duhan	3.6	100.2	101.7	101.2	102.4	*Alcoholic beverages and tobacco*	*02*
03	Odjeća i obuća	5.1	99.7	96.9	97.8	92.3	*Clothing and footwear*	*03*
04	Stanovanje, voda, električna energija, plin i drugi energenti	23.5	100.1	106.2	108.7	135.0	*Housing, water, electricity, gas and other fuels*	*04*
05	Namještaj, kućanski uređaji i redovno održavanje kuće	6.9	100.1	102.6	102.3	105.2	*Furnishings, household equipment and routine maintenance of the house*	*05*
06	Zdravstvo	3.7	99.9	100.4	100.4	110.8	*Health*	*06*
07	Prevoz	9.9	96.0	92.3	109.7	103.5	*Transport*	*07*
08	Komunikacije	2.5	100.0	102.1	104.2	123.3	*Communication*	*08*
09	Rekreacija i kultura	3.8	100.0	104.9	104.3	113.0	*Recreation and culture*	*09*
10	Obrazovanje	1.0	100.0	99.2	102.1	108.5	*Education*	*10*
11	Restorani i hoteli	2.6	100.7	107.4	107.2	119.2	*Restaurants and hotels*	11
12	Ostala dobra i usluge	6.2	100.4	103.7	103.0	106.8	*Other goods and services*	*12*

Indeks potrošačkih cijena sa privremenim umanjenjima cijena u januaru 2009. godine
Consumer Price Index with temporary reduction of prices in January 2009

COICOP		Struktura *Structure* (%)	I 2009 / XII 2008	I 2009 / I 2008	II 2008 - I 2009 / II 2007 - I 2008	I 2009 / Ø 2005		*COICOP*
00	CPI-ukupno	100,00	99,8	102,3	107,1	115,9	*CPI-Total*	00

Mjesečni indeksi potrošačkih cijena (Ø 2005 = 100)
Monthly Consumer Price Index (Ø 2005 = 100)

Godina *Year*	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
2005	98,9	99,5	100,1	99,3	99,3	99,4	99,5	99,1	99,9	101,4	101,7	101,9
2006	106,0	106,5	106,5	105,6	106,5	106,3	105,7	105,5	105,6	106,3	106,4	106,6
2007	106,9	107,2	107,3	106,5	106,7	106,3	106,0	106,5	107,3	109,5	110,7	111,9
2008	113,4	113,8	114,9	114,4	115,4	116,5	116,5	116,6	116,7	117,5	116,8	116,1
2009	116,0											

Mjesečni indeks potrošačkih cijena, ukupno
Monthly Consumer Price Index, total

Godina ***Year***	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Prethodni mjesec = 100 *Previous Month = 100*												
2005.	101,4	100,5	100,6	99,2	100,0	100,1	100,1	99,7	100,8	101,5	100,3	100,2
2006.	104,0	100,4	100,1	99,1	100,9	99,8	99,4	99,9	100,1	100,7	100,0	100,2
2007.	100,3	100,3	100,1	99,2	100,2	99,6	99,7	100,5	100,8	102,1	101,1	101.1
2008.	101,4	100,4	101,0	99,6	100,9	100,9	100,1	100,1	100,1	100,7	99,4	99,4
2009	99,9											
Isti mjesec prethodne godine = 100 *The same month of the previous year = 100*												
2005.	...	...	...	...	...	...	....	...	...	...	...	...
2006.	107,2	107,0	106,5	106,4	107,3	106,9	106,2	106,5	105,7	104,9	104,6	104,6
2007.	100,9	100,7	100,7	100,8	100,2	100,0	100,3	100,9	101,6	103,0	104,1	104,9
2008.	106,2	106,2	107,1	107,5	108,2	109,6	109,9	109,5	108,7	107,3	105,5	103,8
2009	102,3											
Decembar prethodne godine = 100 *December of the previous year = 100*												
2005.	101,4	101,9	102,5	101,7	101,7	101,9	101,9	101,6	102,4	103,9	104,2	104,5
2006.	104,0	104,4	104,5	103,6	104,5	104,3	103,6	103,5	103,6	104,3	104,3	104,6
2007.	100,3	100,6	100,7	99,9	100,1	100,1	99,4	99,9	100,7	102,8	103,8	104.9
2008.	101,4	101,8	102,7	102,3	103,1	104,1	104,2	104,2	104,3	105,1	104,4	103,8
2009	99,9											

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

Definicija indeksa potrošačkih cijena

Indeks potrošačkih cijena predstavlja mjeru promjena cijena proizvoda i usluga koje domaćinstva kupuju radi zadovoljenja svojih ličnih potreba na ekonomskoj teritoriji Bosne i Hercegovine.

Indeks potrošačkih cijena sa privremenim umanjenjima cijena je poseban vid indeksa potrošačkih cijena, jer se kod njegovog izračunavanja uzimaju u obzir privremena sniženja cijena u skladu sa Regulativom EU broj 2602/2000.

Namjena

Svrha prikupljanja potrošačkih cijena u Bosni i Hercegovini je dobijanje mjere inflacije u zemlji, entitetima i Distriktu Brčko. Pored toga indeks potrošačkih cijena se koristi i za usklađivanje plaća i zarada u skladu sa kolektivnim ugovorima, te penzija i socijalnih davanja. Također se koristi i za očuvanje vrijednosti kod ugovora s indeksnim klauzulama, omogućuje upoređivanje stope inflacije s drugim zemljama, omogućuje upoređivanje kretanja cijena unutar zemlje između pojedinih regiona, te služi kao osnov za deflacioniranje pojedinih makroekonomskih agregata u statistici nacionalnih računa i u druge svrhe.

Indeks potrošačkih cijena u Bosni i Hercegovini

Indeks potrošačkih cijena u Bosni i Hercegovini izračunava se na osnovu reprezentativne liste proizvoda koju u 2009. godini čine 626 proizvoda. Svakog mjeseca prikuplja se oko 21000 cijena na unaprijed definiranom uzorku prodajnih mjesta na dvanaest geografskih lokacija.

Obuhvat indeksa

Geografski obuhvat. Cijene se prikupljaju na dvanaest lokacija (gradova) u zemlji (Banja Luka, Bihać, Bijeljina, Brčko, Doboj, Istočno Sarajevo, Mostar, Prijedor, Sarajevo, Trebinje, Tuzla, Zenica) odabranih prema kriteriju broja stanovnika i njihovoj ulozi u geografskom području kojem pripadaju.

Obuhvat proizvoda. Obuhvaćeni su najvažniji proizvodi i usluge koje kupuje stanovništvo radi finalne potrošnje. Obuhvat dobara i usluga redovno se revidira kako bi se očuvala reprezentativnost liste proizvoda s obzirom na ukuse potrošača i njihove navike u pogledu kupovine.

NOTES OF METHODOLOGY

Defintion of Consumer Price Index

Consumer Price Index represents a measure of avereage prices (goods and services) which consumers buy for their personal needs.

Consumer Price Index with temporary reduction of prices represents a specific mode of consumer prices that includes temporary reduction of prices in accordance with the EU regulations No. 2602/2000.

Purpose

Consumer Price Index in Bosnia and Herzegovina is used as a measure of inflation in state, entites and District Brcko. It can be used as an indicator of values with index clauses, it also serves as a deflator of final consumer purchasing power and it is also used in inflation comaprison among other regions. CPI can serve as a basis for deflating national accounts data and other purposes.

Consumer Price Index in Bosnia and Herzegovina

Consumer Price Index in Bosnia and Herzegovina is caluculated on the basis of the respresentative list of products that in year 2009 consisting of 626 different items Each month over 21 000 prices are being collected in accordance with defined sample of outlets and 12 geographical locations.

Scope of the index

Geographic coverage. The prices are being collected in 12 geographic locations (towns) in country (Banja Luka, Bihac, Bijeljina, Brcko, Doboj, Istocno Sarajevo, Mostar, Prijedor, Sarajevo, Trebinje, Tuzla, Zenica) chosen by the criterion of their weight in terms of population and their role with respect to the geographical areas belong to.

Product coverage. All relevant goods and services bought by the reference population for the purpose of final consumption are included in the index. The coverage of goods and services is reviwed regularly in order to ensure the representative of the basket with respect to the consumer tastes and purchasing practices.

Snimanje cijena

Sve cijene se prikupljaju lokalno na način da snimatelji od entitetskih Zavoda za statistiku i Agencije za statistiku BiH dobijaju jasne specifikacije naziva proizvoda, njegove COICOP šifre, te jedinice mjere koje trebaju posmatrati na terenu. Snimatelji na osnovu tih informacija samostalno biraju konkretan proizvod čiju će cijenu snimati na određenom prodajnom mjestu. Snimatelj mora izabrati konkretni proizvod u skladu sa kriterijem najprodavanijeg proizvoda na datom prodajnom mjestu. Kako bi se osiguralo da snimatelji iz mjeseca u mjesec snimaju cijene istih proizvoda, te kako bi se moglo pratiti koje proizvode snimatelji posmatraju na terenu, oni u upitnik unose i unaprijed definiran skup dodatnih karakteristika proizvoda, te informacije o eventualnim zamjenama proizvoda ukoliko ih bude. Takav način snimanja omogućuje praćenje promjene kretanja cijena između dva perioda, ali ne i poređenje prosječne cijene između različitih geografskih lokacija.

Za potrebe indeksa potrošačkih cijena, snimanje cijena se vrši sljedećih dana u mjesecu:

- za poljoprivredne proizvode koji se prodaju na tržnicama cijene se prikupljaju dva puta mjesečno, i to u prvoj i trećoj sedmici u mjesecu;
- za sve ostale proizvode cijene se, u skladu sa važećim Evropskim regulativama, prikupljaju jedanput mjesečno (između 1. i 21. u mjesecu), s tim da se nužno održava isti interval između prikupljanja.

Ponderi

Ponderi koji se primjenjuju za izračunavanje indeksa potrošačkih cijena su koeficijenti koji odražavaju relativnu važnost odabranih proizvoda i usluga u ukupnoj potrošnji domaćinstava na domaćem teritoriju. Pomoću njih se izračunavaju elementarni indeksi kao ponderisani prosjeci. Bazirani su na podacima povezanim sa finalnom potrošnjom domaćinstava i na podacima o broju stanovnika.

Osnovni izvor podataka za izradu pondera za obračun indeksa potrošačkih cijena je Anketa o potrošnji domaćinstava. Za izračunavanje indeksa potrošačkih cijena od januara 2007. godine primjenjuju se ponderi koji se baziraju na podacima iz Ankete o potrošnji domaćinstava za 2004. godinu. Ponderi se svake godine korigiraju s kretanjem cijena u prethodnoj godini.

Klasifikacija

Za klasificiranje proizvoda iz statistike potrošačkih cijena upotrebljava se Klasifikacija lične potrošnje prema namjeni (Classification of Individual Consumption by Purpose-COICOP) koja dijeli izdatke na dvanaest osnovnih odjeljaka proizvoda i usluga za koje se izračunavaju indeksi.

Price collection

All the prices are being collected by the personnel of the statistical institutions in both entities and BHAS. The price collectors recive a clear specifications of the item name, it's COICOP code and unit of measurment that they should collect in specific outlet. They choose a concrete item for price collecting in specific outlet, in accordance with the criterion of the most sold products in that outlet. In order to be sure that the collector is collecting prices for exactly the same items each month, the form for the price collecting also includes the informations on detailed product description in terms of brands, variety and quantity, as well as the informations on possible replacements of items. All of this allows us the monitor the exact price change in two different periods, but not the comparison of average prices between different geographical locations.

For the purposes of CPI calculations, the price collection is scheduled as follows:

- *for agricultural products sold on green markets the prices are being collected twice a month, in the first and third week of a month;*
- *for other items the prices, in accordance with European Regulative, are being collected once a month (on the 1 and 21 of the month) with the obligation of maintaining the interval of price collection.*

Weights

Weights used for calculating the CPI reflect relative importance of the sampled goods or services in the total consumption of resident households within the domestic territory. They are used for elementary indices calculations as the weighted averages. They are based on the data linked to the household final consumption and population.

The most important data source for calculating the weights used in the consumer price indices are the Household Budget Survey. Since January 2007, the compilation of the CPI has been based on the weights derived from household expenditures from the Household Budget Survey 2004, updated every year according to changes in prices in a previous year.

Classification

The classification of products used in the CPI is based on the Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP) The COICOP breaks consumer expenditure is divided into twelve different groups of consumer goods and services.

Agregiranje

Izračunavanje indeksa potrošačkih cijena počinje izračunavanjem elementarnih indeksa (indeksa proizvoda) i indeksa reprezentativnih stavki na nivou gradova. Pri tome se kao mjera srednje vrijednosti koristi geometrijska sredina. Agregatni indeksi se nakon toga izračunavaju korištenjem Laspeyres-ove formule za ponderisanu aritmetičku sredinu počevši od indeksa reprezentativnih stavki na nivou entiteta sve do općeg indeksa za Bosnu i Hercegovinu. Referentna baza za izračunavanje indeksa je 2005. godina.

Ostale definicije

Proizvod: bilo koji proizvod ili usluga za ličnu potrošnju koji se mogu kupiti, skupni naziv za proizvode i usluge.

Reprezentativna stavka: proizvod na najnižem nivou agregacije, odnosno proizvod u prodajnom mjestu na jednoj geografskoj lokaciji za koji se može procijeniti ponder. Proizvodima iz nižih nivoa agregacije nije moguće dodijeliti ponder, jer za to ne postoje reprezentativni podaci.

Stopa promjene: stopa promjene u specifičnom referentnom periodu u poređenju sa vrijednošću sa početka tog perioda ili iz konkretno definiranog ranijeg perioda.

Aggregation

Consumer Price Index calculation begins with the computation of elementary aggregate indices (items indices) and representative position at the level of towns. Elementary aggregate indices are calculated by using Laspeyres formula for weighted arithmetic mean starting from the level of representative positions indices at the level of entities to the overall index at the level of Bosnia and Herzegovina. Reference base year for index calculation is 2005.

Other definitions

Products: any consumer goods or services that can be purchased, a term covering both goods and services.

Representative position: lowest level of product aggregation, i.e. item in an outlet in a geographic location with a weight. The items at the lower levels of aggregation do not have weights attributed due to the lack of relevant data.

Change of rate: rate of change of prices in a specific reference period compared with the value from the beginning of that period or from specifically defined earlier period, in a specific period of time.

Izdaje i štampa Agencija za statistiku BiH
Published and printed by the Agency for Statistics of the Bosnia and Herzegovina
71000 Sarajevo, Zelenih beretki 26, telefon/*phone*: (33) 220 626, telefaks/*telefax*: (33) 220 622

Odgovara direktor Zdenko Milinović.
Person responsible: Zdenko Milinović, Director General
Priredili: Edin Šabanović i Selma Bajramović
Prepared by: Mr. Edin Šabanovic and Ms.Selma Bajramovic
Tiraž: 100 primjeraka
100 copies printed

Elektronska pošta/*E-mail*: bhas@bhas.ba
Internetske stranice/*Web site*: http://www.bhas.ba

Podaci iz ovog saopštenja objavljuju se i na internetu.
First Release data are also published on the Internet